

Titel: Kapitel IV.

Citation: "Kapitel IV.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e27912/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

om Pligten til at give Råde for Retten til Afhørelse. Derimod udtværes disse ved senere Afhørelser; her, men ikke ved selve Forretningen (se § 151), kunne Afstandsbestemmelserne for Vidner finde Anvendelse og iøvrigt lignende Regler om Bernelthinget for Afhørelsen som med Hensyn til Vidner (se § 160).

End § 161 angaar, kan her henvises til Udviklingen i Motiverne til det civile Udloft angaaende Uforeneligheden af den gjældende Retts Regler om Dverfyn og Dverfjøn med den frie Bevisbedømmelse. Ligeledes har Udloftet i § 162 optaget det civile Udlofts Princip om Anvendeligheden af den samme Lovg mod Syns- og Skjønsmænd som mod Vidner med de af Forholdets Natur flydende Bepærelser. Andetsteds har man haft Betænkelighed ved at overføre disse Regler fra Vidner; saaledes bemærkes det i Motiverne til det tyffe Udloft, der her kun anordner en Bødestraf (§ 69), at hoerens Lovangsigthentelse eller Hensættelse i Forvaring synes passende for at tvinge den saghyndige Mand, der vægter sig, til et aandeligt Arbejde, og at den saaledes afvungne Erklæring i de sjældne Tilfælde vil have noget Værd. Men da Myndigheden til at anvende disse Forholdsregler er fakultativ, og Retten i Tilfælde, hvor intet tilfredsstillende Resultat kan ventes af dem, derfor bør og vil undlade dem og gjøre Brug af sin Besøvelse efter § 161, skønnes den anførte Betragtning, der ikke kan gjøre Krav paa Almenpligtighed, ej at kunne være afgjørende.

At Politimesteren til egen Oplysning („til Understøttelse under Efterforskningen“) maa kunne tilkalde Syns- og Skjønsmænd og navnlig de med Bemyndigelse beklædede Mænd, saasom Retslægen, bør sikkert indrømmes, hvis hans Birtsomhed ikke skal lammes for frekt. Men herved gjælde lignende Indskrænkninger som efter § 147 med Hensyn til Vidner, kun at Bøden for ikke at efterkomme Tilkaldelsen er sat noget højere. Naar derimod de i § 163 i det Stykke angivne Forudsætninger ere tilstede, naar altsaa Synet eller Skjønnets kun een Gang kan foretages, maa det Hensyn være afgjørende, at det skal foregaa paa den Maade, at det kan fremføres

som Bevis for den dømmende Ret; det maa med andre Ord blive en Retshandling. Kun Forretningens Indledning kan, naar ingen Opføttelse kan finde Sted, overlades til Politimesteren, der saaledes her handler som uamodet Forretningsfører og derfor ogsaa i dette Tilfælde maa være udrustet med Myndighed til at afhente den Paagjældende med Magt.

I de fleste tyffe Straffeproclove findes ved Siden af de almindelige Regler om Syn og Skjøn en Række særlige Bestemmelser om enkelte bestemte Forretninger af denne Art, saasom om Eigsyn, Odbuktion, Syn og Skjøn ved Kalkmøntneri, Dokumentfalsk m. v. Udloftet har ikke optaget saadanne Regler, der bedre egne sig til at optages i Instruxer end i Loven om Strafferetsplejen, hvad ogsaa indrømmes i Motiverne til det tyffe Udloft. For saavidt saadanne Instruxer for Tiden findes hos os, blive de altsaa staaende ved Magt i de Punkter, hvor de ikke komme i Strid med de givne almindelige Regler.

Kapitel IV.

Om den Sigtede Indkaldelse for Retten, Anholdelse og Fængsling samt om Beslaglæggelse af dens Formue, der endrager sig Forsøgning m. S.

Det nærværende Kapitel handler om de Vidner, der staa til Raadighed for at hidføre Oplysningen eller hindre Tilfidesættelsen af de Retsspligter, der i Anledning af en Straffesag paahvile den Sigtede. Hvillke disse Pligter ere, er et Spørgsmaal, paa hvis Besvarelse de principielle Forskjelligheder i Ordningen af Straffeprocessen nødvendigvis maa ytre sin Indflydelse. I den reformerede Straffeproc er det anerkendt, at den Sigtede ikke har nogen fremtvungelig Pligt til positivt at understøtte Undersøgelsen mod sig. Derimod vedbliver det for det første selvfølgelig som for at være den Sigtedes Retsspligt at blive tilstede og underkaste sig Dommen. Dernæst medfører Anklageprocessens Princip, skjønt af en anden Grund end Inkofitionsprocessen, en Retsspligt i visse Tilfælde for den Sigtede til

personlig Nærværelse ved Sagens Behandling. Dette gælder for det Første med Hensyn til Hovedforhandlingen, navnlig Bevisførelsen, jfr. Udkastets §§ 200 og 280. Thi i Anklageprocessen er ingen Bevisførelse tilstrækkelig, som sker uden Parternes, navnlig ogsaa den Sigtedes personlige Medvirksomhed, selv om denne Medvirksomhed bestaar i et ganske passivt Forhold lige overfor Anklagen og dens Beviser. Følgelig kan, da Straffelagernes Væsen udelukker et retsdygtigt Afkald paa fuldstændigt Bevis, ingen Domsfælde finde Sted, naar den Anklagede ikke personlig har været tilstede. Om denne først i den nyere Tid til Klarhed bragte Konsekvens af det rigtig opfattede Anklageprincip, der bl. A. fører til Udelukkelsen af Udeblivelsesdomme med Kravværende, og hvortil ogsaa det tykke Udkast nu har sluttet sig, og om de Undtagelser, der kunne tilstedes, skal nærmere tales ved dette Kapitels fjerde Underafsnit (IV). Paa dette Sted skal blot fremhæves, at heraf følger Rettspligten for den Sigtede til personlig Nærværelse ved Hovedforhandlingen, da hans Udeblivelse vil gjøre Sagens Gjennemførelse eller Tilendebæring umulig. Hvad den Hovedforhandlingen forudgaaende Undersøgelse angaar, kommer hin Betragtning ikke til Anvendelse, i al Fald med Undtagelse af de Tilfælde, hvor en anticiperet Bevisførelse finder Sted. Bortset herfra, er der kun en enkelt Retshandling, til hvis Foretagelse den Sigtedes Nærværelse er nødvendig, nemlig hans egen Afhørelse. Om end enhver Tvang, umiddelbar eller middelbar, til at give Forklaring bortfalder, og om end Afhørelsen saaledes har en anden Karakter end Forhøret i den nugældende Straffeprocess, er det dog utvivlsomt den Sigtedes Pligt at møde til den Afhørelse, der skal finde Sted saavel for hans egen Skyld, uden at han kan give Afkald derpaa, som for Anklagerens Skyld, der før at bestemme, om Anklage bør rejses og i hvilket Omfang Bevisførelse vil blive nødvendig, har Krav paa at faae at vide, hvorefter den Sigtede stiller sig til Anklagen, hvilken Forklaring han vil give, om og hvorefter han tilstaar, benægter eller nægter at udtale sig. Det bliver altsaa ogsaa i den reformerede Straffeprocess den Sigtedes Rettspligt

at møde for Retten til Afhørelse samt iøvrigt, hvor Loven kræver hans Nærværelse. Endelig paahviler der i den nye Proces som for den Sigtede den negative Rettspligt at lade saadanne Bevismidler urørte, til hvilke Anklageren har en af den Sigtede uafhængig Ret, altsaa Forbrydelsens Spor og Oplysninger af Tredtemænd.

Til at lette Indsigten i Kapitets Regler skulle nu, førend der gaaes ind paa Enkeltheder, de vigtigste Bestemmelser sammenstilles, knyttede til disse trede Rettspligter for den Sigtede, nemlig 1) Pligten at give Nøde for Retten, forsaavidt denne faar særlig Betydning ved Siden af 2) Pligten at underkaste sig Forsøgning og eventuel Dommen, samt 3) Pligten at afholde sig fra Kollusioner.

Nødepligten har kun særlig Betydning, naar den Sigtede befinder sig paa fri Fod, og der ikke allerede foreligger tilstrækkelig Grund til at ramme ham med den Frihedsberøvelse, som hjemles ved Gaandhævelsen af de toende andre ovenfor nævnte Rettspligter. Det regelmæssige Middel til at hidføre den Sigtedes Nøde er hans Indfaldelse for Retten (se Kapitets første Underafsnit). Udebliver den Sigtede uden behørigt Forsald, maa Nødet kunne fremtvinges ved Afhentelse; thi andre Udeblivelsesdirktioner ere ordentligvis udelukkede ved Straffesagens Natur. Dette maa som Regel gælde i alle Straffesager. Forsaavidt der imidlertid i visse ubetydelige Straffesager anerkendes Undtagelser fra den almindelige Regel om den ubetingede Nødvendighed af den Sigtedes Nærværelse ved Hovedforhandlingen, se § 200 2det Stykke, hvor Afhentelse af den Sigtede med Magt som Folge af Udeblivelse kun finde Sted, naar Dommeren finder, at hans Nærværelse under de givne Omstændigheder ikke kan undværes, og herpaa maa den Sigtede udtrykkelig være gjort opmærksom i Indfaldelsen. Biser det sig altsaa først under Forhandlingen, at hans Nærværelse er nødvendig, maa Indfaldelsen gentages med dette særlige Paalæg (se § 169). Denne Afhentelse med Magt af en Udebleven, der er uafhængig af Betingelserne for de Forholdsregler, som hjemles ved den Sigtedes øvrige Rettspligter, plejer i Lovene at betegnes med

et særegt Navn („Vorführung“, i Modfætning til baade „vorläufige Bestraffe“ og „Verhaftung“). Hos os maa imidlertid paa Grund af Grundlovens § 80 enhver Frihedsberøvelse, som den Sigtede undergives for Straffesagens Skyld, henføres under et af Begreberne Anholdelse eller Fængsling eller i al Fald undergives de for hver af disse ifølge den nævnte Grundlovsbestemmelse gjældende Regler. Navnlige maa Ingen for en Forfølgelse, der kun kan medføre Straf af Pengebød eller simpelt Fængsel, være Friheden berøvet for Straffesagens Skyld ud over det Retssmøde, der skal finde Sted inden 24 Timer efter Frihedsberøvelsen, hvad der saa end er Hjemmelen for denne. Da denne Regel altsaa ogsaa gjælder for Afhentelse af en Udebleven med Magt, der dog, som bemærket, ikke ubetinget kan være udelukket ved hine ringe Forfølgelser, blev det naturligt her at anvende Begrebet og Rettsreglerne om Anholdelse. Forjaaviddt det Tilfælde kan tænkes, at det paa Grund af Afstanden ikke er muligt i Løbet af 24 Timer at bringe den Paagjældende for den Ret, der har udfærdiget Indkaldelsen, hjemler dette naturligvis ikke Ret til at fravige Grundlovens Bestemmelse om disse ringe Forfølgelser, men dertil maa Hensyn tages ved Barmhertighedsbestemmelserne (se § 65, jfr. § 69).

Der er ikke fundet tilstrækkelig Grund til ved de Forbrydelser, der overhovedet tilstede Fængsling, tillige at opføre Udeblivelse efter Indkaldelse som selvstændig Fængslingsgrund. Thi naar her Anholdelse ikke er tilstrækkelig til Djemheds Dynaaelse paa Grund af Afstand i Rum eller Tid, — hvad der udenfor Hovedforhandlingen vil være sjældnere (jfr. § 167), — vil det i det Retssmøde, der finder Sted inden 24 Timer efter Anholdelsen, vise sig, om Udeblivelsen, skønt ikke grundet i lovligt Forfald, dog er saaledes udflyldelig, at vedkommende Dommer kan nøjes med at give Paalæg om at møde til den Tid, til hvilken Sagen paa Grund af Udeblivelse er udsat, eller om den ikke er det, i hvilket Fald der i de almindelige Regler vil være tilstrækkelig Hjemmel til at affige Fængslingstjenstelse eller i al Fald Kjendelse om Sikkerhedsstillelse.

Det næste Spørgsmaal er, om der nogenfinde

kan være Hjemmel til at anticipere en Tvangsfræmstilling for Retten, uden at der spørges, om de Grunde foreligge, der hjemler Frihedsberøvelse af Hensyn til den Sigtedes andre Retsspligter. Dette har Udskiftet indenfor visse Grænser anerkendt, naar den Paagjældende træffes i Udførelsen af Forbrydelsen eller paa straffe Spor, se § 174 Nr. 1 og 2det Stykke (jfr. L. 11te Febr. 1863 § 10). At Retten har den samme Beføjelse som efter de nævnte Bestemmelser Politiet og private Personer, er indlysende. Det er hjemlet ved den omfattende Forfæst i § 170 Nr. 2. Principielt forsvares en saadan Regel ved den Betragtning, at den Paagjældende under sin Forudsætning maa finde sig i at staa til Ansvar for sit Forhold strax, praktisk ved den Betragtning, at Anholdelsesbeføjelsen vil blive vanskelig at anvende i saadanne Tilfælde, naar Anholderen særlig tillige skal gjøre sig Rede for, om der er Grund til at antage, at den Paagjældende vil unddrage sig Ansaret, en Doerøvelse, som Forholdene ofte ikke ville give ham Lejlighed til at anstille. Men det gjælder paa den anden Side om denne som om mange andre Forholdsregler i Strafferetsplejen, at der ikke maa være Misforhold mellem Maal og Middel. Ved Forbrydelser, som ikke tilstede Fængsling i Henhold til Reglerne i § 183 Nr. 2 og 3 — altsaa efter Udskiftet ved Forbrydelser, som det efter § 35 tilkommer Politimesteren eller efter § 39 en Privat at paatale —, bør denne Tvangsfræmstilling, der er uafhængig af de almindelige Betingelser for den Sigtedes Frihedsberøvelse, derfor ikke finde Sted. Heri ligger heller ingen Banffelighed, da disse Betingelser her samle sig om visse let kjendelige Mærker. Thi Reglen bliver herefter, at den for en saadan Forfølgelse paa først Gjærning Krufne kun kan anholdes, naar han er en omstrefsende Person eller en Fremmed eller en Udefjendt. Den Banffelighed, der efter Omstændighederne kan ligge i selve Grænsen mellem de paagjældende Forbrydelsesklasser, kommer alligevel paa andre Punkter frem formidelt Grundlovens Bestemmelser.

Dpflydelsen af den Sigtedes Pligt at underkaste sig Forfølgning og eventuelt Dommen maa Anlageren under

visse Omstændigheder have Krav paa at faae sikret ved, at Unddragelse fra Forfølgning gjøres den Sigtede umulig, eller ved andre mindre indgribende Forholdsregler, der i det givne Tilfælde maa antages at være tilstrækkelige. Den naturlige Betingelse herfor er, at der virkelig er Grund til at frygte for, at den Sigtede vil unddrage sig Ansøret ved Flugt eller Forskikkelse. Den Frihedsberøvelse, der af denne Grund finder Sted, maa efter Forholdets Natur være, indtil Sagen er endt, eventuelt Straffen kan fuldbyrdes, hvis den angivne Betingelse vedbliver. S og for sig maa det siges, at Betingelsen kan forekomme selv ved ringe Forbrydelser; men Grundloven har af Hensyn til Misforholdet mellem Maal og Middel ubeløst en saa langvarig Frihedsberøvelse ved saadanne Handlinger, der ikke kunne medføre anden Straf end Bøder eller simpelt Fængsel. Derimod ubeløst en saa langvarig Frihedsberøvelse ved saadanne Handlinger, der ikke varer udover det Retssmøde, som skal finde Sted inden 24 Timer efter Paagribelsen. Derfor imidlertid en saa kortvarig Frihedsberøvelse maatte siges ikke at være egnet til at opnaa det formaal, der er Tale om, vilde der dog ingen Mening være i at tilstede Anholdelse, hvor Fængsling var ubeløst, for at sikre den Sigtedes Pligt at underkaste sig Forfølgning, eventuelt Straf. Men det er ikke saa. I mange af de heromhandlede Tilfælde vil det være muligt, let og naturligt, at Sagen afgjøres ved Dom i det samme Retssmøde, i hvilket den Anholdte fremstilles for Retten, jfr. Udskiftets §§ 363 og 447, og fremdeles vil ofte Paante være ubeløst, se § 397, og derfor fuldbyrdes umiddelbart efter Dommen kunne finde Sted, se § 465. Der er selvfølgelig god Mening i at anerkjende, at Anholdelse efter Omstændighederne kan finde Sted for dette Djemedes Stjælb, selv i de Tilfælde, hvor Fængsling er ubeløst. Der bliver da at gjøre en Adskillelse mellem de Tilfælde, hvor kun en kort ved Loven fastsat begrænset Frihedsberøvelse (Anholdelse) er tilfødelig for det omspurgede Djemed, og dem, hvor en kun ved de naturlige Betingelser, nemlig Sagens Slutning og Forudfatningens Behøven, begrænset Frihedsberøvelse (Fængsling) kan anvendes. Men

der bliver fremdeles at gjøre en anden Adskillelse. De Omstændigheder, der berettiger til at ontage, at den Sigtede vil unddrage sig Ansøret, kunne være meget forskellige. I Almindelighed kan der ikke gives bestemte Regler for, af hvilke Data denne Frygt skal fremgaa; det vilde føre til unaturlige Resultater. Men det følger af Forholdets Natur, at Frykten langt sjældnere vil være begrundet ved ubetydelige Forseelser end ved større Forbrydelser, og det er navnlig ved slige mindre Forseelser, hvor der let fremkommer et Misforhold mellem Maal og Middel, af større Vigtighed, at der ikke aabnes Døren for Misbrug ved Anvendelse af en Regel, der ikke kan have fuldkommen Bestemthed, end at i et enkelt Tilfælde Forholdsreglen ikke kan anvendes, hvor den dog under de givne Forhold vilde være begrundet. Derfor bør Forholdsreglen ved ringe Forseelser kun kunne anvendes, hvor man, som oftest med stor Sandsynlighed, kan siges, at man ikke, naar det kommer til Stykket, kan faae fat paa Personen, hvis man ikke holder paa ham, fordi den Paagjældende er en omkringtreffende Person (uden Midler til lovligt Underhold) eller en Fremmed, der ej har nogenlunde varigt Ophold her i Riget, eller en Ubeskjend. Denne Betingelse bør dernæst ikke blot opstilles for de Tilfælde, hvor kun Anholdelse er hjemlet, men for en noget større Kreds; Udskiftet har troet, at det efter de foreslaaede Regler og den øvrige Lovgivning var en i alle Henseender passende Bestemmelse, naar denne Kreds kom til at omfatte alle Handlinger, hvis Paante er henlagt til Politiet (§ 35) eller til Private (§ 39). Herefter bliver der følgende 3 Klasser:

- 1) Tilfælde, hvor kun Anholdelse er hjemlet, og hvor altsaa Betingelsen er, at den Misstænte er Dmstrejfer, Fremmed eller Ubeskjendt (§ 170 Nr. 1, jfr. § 182);
- 2) Tilfælde, hvor Fængsling er hjemlet, men kun under samme Betingelse (§ 183 Nr. 1, jfr. § 182), og
- 3) Tilfælde, hvor Fængsling er hjemlet, men uden Indskrænkning til den angivne Betingelse, se § 183 Nr. 2.

At Anholdelse er et Begreb som er uund-

værligt paa dette Omraade, følger, som nys bemærket, af den i og for sig positive Regel om Fængslings Kænndelighed ved disse udebydelige Forfælder. Lovforsommere kan det være, om der er tilstrækkelig Grund til de Tilfælde, hvor Fængsling ikke er udelukket, at gjøre en Adfæltelse mellem Anholdelse (med den dertil sig sluttende Mellemtilstand, der omhandles i §§ 179—181, jfr. Grundlovens § 80) som den foreløbige, bestemt begrænsede Frihedsberøvelse og Fængslingen som den endelige, forudsat at ogsaa Anholdelsen finder Sted ifølge en Retsbeslutning. Mod denne Adfæltelse, som Udskiftet har i Eghed med det overvejende Flertal af Lov, og hvis Betydning væsentlig er den procesuelle, at Fængslingen kun kan besluttes, efterat den Bedkommende er hørt, samt ved Kjendelse, medens Anholdelsen kan besluttes uden egentlig Kjendelse og, uden at Bedkommende er hørt, hvorimod Afhørelsen skal følge efter inden en kort Frist, bemærkes det i Motiverne til det tyfste Udskift, at den har mere tilfyneladende end virkelig Betydning. Det teelle Dyrmed at sikte, at den Paagjældende bliver hørt inden en vis Frist, for at afgjøre, om den foreløbige Forholdsregel skal gaa over til en endelig, kan ligesaa godt opnaaes ved en dertil sigtende Forfælt i Loven, om end Forholdsreglen itrar fra Begyndelsen kaldes Fængsling, idet da Hensigten med denne Afhørelse bliver at afgjøre, om Fængslingen atter skal ophæves. Det indrømmes imidlertid dog i de nævnte Motiver, at Dommeren maa kunne gaa den Vej foreløbig at beslutte Anholdelse og først derefter Fængsling, og dette kan hos os yderligere blive en Nødvendighed paa Grund af den Regel, at Fængslingen skal besluttes ved en af Grunde ledtaget Kjendelse. De herhenhørende Regler i § 170 blive altsaa under alle Omstændigheder ikke overflødige. Spørgsmaalet er kun, om den Betingelse skal fastholdes, at Fængsling først bør kunne besluttes, efterat den Bedkommende er hørt, eller om det ogsaa udenfor det særlige i § 182 nævnte Tilfælde skal være muligt for Dommeren at beslutte den uden denne Betingelse. Maa det nu end indrømmes, at dette Spørgsmaal under den Forudsætning, som hine Mo-

tiver gaa ud fra, nemlig at de samme Regler om Afhørelse inden 24 Timer efter Paagribselen, der gjælde ved Anholdelse, overføres, er af liden Betydning, saa læst det paa den anden Side heller ikke, at der vindes Noget ved at opgive denne procesuelle Forfælt i Betingelserne, der dog altid tjener til at Hjærpe Begrebernes Forfælt. Sels om endvidere de materielle Betingelser i Principet ere de samme, liges det dog i Forholdets Natur, at disse ere modtagelige for mange Nuancer. Da der nødvendigvis maa være større Sifferhed for Afgjørelsen om Betingelsernes Tilfredsørelse, naar den Paagjældende er hørt, liges det derfor ogsaa i denne Forfælt, at der, naar der er Tale om Fængsling, forudsættes stærkere objektive Holdpunkter, hvad der ikke turde blive uden af Betydning med Hensyn til Rumbhaandetheden af denne Forholdsregels Anvendelse. Derfor har Reglen i § 170 Nr. 2 ogsaa funnet affattes i langt almindeligere Udtryk end de tilsvarende Bestemmelser om Fængsling. En Undtagelse fra Reglen, at Fængsling kun kan besluttes, efterat den Paagjældende er hørt, bør dog indrømmes i det Tilfælde, § 182 omtaler, allerede fordi en Fængslingskjendelse kan være Betingelse for at opnaa Ublevering; men i saa Fald bør da ogsaa den ved Anholdelse gjældende Regel om Afhørelse inden en vis Frist overføres, se § 187. Naar det er tyfledes den Sigtede at undrage sig Forfølgning, bliver der Spørgsmaal om yderligere Forholdsregler til at bewirke hans Fremstillelse for Retten. Udskiftet har i den Henseende foreslaaet i Eghed med flere andre Lov under disse nærmere Betingelser at tilstede en Beslaglæggelse paa den Formue, den Sigtede besidder her i Riget, jfr. ogsaa Lov om Børnepligt 6. Mars 1869 § 13. Men det Nærmere herom vil blive berørt ved de paagjældende Bestemmelser i §§ 197—199. Hvad endelig angaar den Sigtedes ovenfor omtalte negative Retspligt mod Underføgelsen, ikke at tilintetgjøre eller forvanske Bevismidler, til hvilke Anklageren har en af den Sigtede uafhængig Ret, er det endnu stedse i Theorien et omtvistet Spørgsmaal, om det er principielt

tilstedeligt, for at hindre Tilfældighed af denne Pligt, at berøve den Sigtede Friheden eller iøvrigt gjøre Indtænkning i hans Rettigheder. Det bemærkes f. Ex. af Zacharia, Håndb. des deutschen Strafprocesses S. 137, om det Baretægtsfængsel, der finder Sted af denne Grund, at det vel er ganske stemmende med det historiske Princip, men i afgjort Strid med Anklageprincippet, da det kommer i Modsigelse med al virkelig Processret at gjøre Modparten værgeløs paa Grund af muligt Misbrug af hans Forsvarrettigheder eller at berøve ham det for et virksomt Forsvar uundværlige Samvæsen med Omverdenen, medens den anden Part har sin fulde frie Bevægelse. Da imidlertid denne Betragtning vilde føre til at udelukke Baretægtsfængsel af en hvilkenkom helst Grund, og da den Sigtedes Forsvar sikres ham ved de almindelige Rettigheder (Tilfædeværelse i Retssalene, Adgang til Sagens Aktstykker) foruden ved Dommerens Opgave under den egentlige Forundersøgelse, kan man saa meget erkjendes for rigtigt, at den ubestemte Formodning, at en Sigtede kunde misbruge sin Frihed til Uanskeliggjørelse af Undersøgelsen, ikke er tilstrækkelig til at berøve ham Friheden, ligesom det selvfølgelig ogsaa vilde være en retstridig Misbrug, naar Fængslingen benyttedes som et Mittel til at opnaa Tilfældighed. Denne Misbrug kan imidlertid heller ikke befrygtes — i højere Grad end alle andre Misbrug —, naar Fordringen er, som Udfæstet (§ 183 Nr. 3) forudsætter, at der efter Sagens Omstændigheder skal være Grund til Frygten for Kollusioner, og det vilde være at stille Anklageren værgeløs og derved i mange Tilfælde ophæve Muligheden af en Strafsaandhævelse, hvis det i saa Fald skulde være utilstedeligt at lægge den Sigtede Hindringer i Vejen. Den Sigtedes Forsvarret indbefatter hverken en Ret til at unddrage sig Forfølgning eller til uhindret at virke for at gjøre Undersøgelsens Formaal frugteløs, hvis den ikke skal udelukke Statens Ret til at straffe. Grundlovens Bestemmelse om Udelukkelse af Fængsling ved mindre Forseelser gjælder imidlertid selvfølgelig ogsaa Fængsling af denne Grund; og der vilde her ingen Mening være i at hjemle Anholdelse

for dette Djemedes Skyld, naar Fængsling er udelukket. Udfæstet gaar imidlertid et Skridt videre, idet det udelukker Frihedsunddragelse af denne Grund ved de samme Forbrydelser, ved hvilke ogsaa Flugtmistanke som Frihedsberøvelsesgrund blev begrænset, nemlig de Forseelser, der paatales af Politimester (§ 35) eller Private (§ 39), medens iøvrigt Forholdet mellem Anholdelse og Fængsling her er det samme som ellers, se §§ 170 Nr. 2, 182 og 183 Nr. 3. Det er ogsaa i fremmede Love gennemgaaende, at denne Fængsling holdes indenfor snævrere Grænser end Fængsling paa Grund af Flugtmistanke, jfr. det tydske Udfæst § 102. Nogle Love have optaget en anden Begrænsning af denne Fængsling, nemlig en bestemt Tidsgrense, saaledes den badenske Lov (høist 10 Dage ved mindre, 20 Dage ved større Forbrydelser) og den zürichske Lov (ordentligvis ikke udover 14 Dage). Det er imidlertid klart, at enhver saadan Grænse har en vilkaarlig Karakter. Droges den iøvret, opstod det Anklagerens Ret; drages den vid, bliver det angivne Maximum let til Regel til Skade for den Sigtede. Derimod har Udfæstet i den Sigtedes Interesse fastsat den almindelige Regel, som findes i Udfæstets § 189, at det fornuftige for at sikre Undersøgelsen i den Retning, i hvilken Kollusion befrygtes, skal iværksættes snarest mulig; naar det er flet, maa Fængsling af denne Grund selvfølgelig atter ophæves.

Frihedsberøvelse er den videstgaaende Rettsbestyrelse mod den Sigtedes Virksomhed for at tilintetgjøre Beviserne; saa vidt behøver man ikke altid at gaa. Det kan være tilstrækkeligt midlertidigt at unddrage den Sigtede de ham ellers for Forsvarets Skyld tilkommende Rettigheder, navnlig Retten til at blive bekendt med Sagens Aktstykker, og til Deltagelse i Retssalene; men Reglerne herom findes andetsteds, se §§ 234 og 236.

Naar nogle Love endnu omtale Anholdelse og Fængsling i Strafferetstalejen som Mittel til at forhindre en fortsat forbryderisk Virksomhed fra den Sigtedes Side, maa det med Motiverne til det tydske Udfæst erkjendes, at de derved gaa udenfor Rammen af en Straffeprocesslovs naturlige Op-

gave; thi denne kan, som alt ved § 111 bemærket, ikke være at give Dødmægning af forebyggende Politiforholdsregler. Udsættelse har derfor ikke fulgt denne Vej. Andreledes forholder det sig med det i Straffelovens § 299 ommeldte Forhold. Her er Tale om et Præventionsmiddel, som gaar ud over de Besøjer, der tilkomme Politiet for at hindre eller afværge Forbrydelser. I det Lovens foreskriver, at Sager herom skal behandles efter Reglerne om Straffesager, maatte der ogsaa særlig træffes Bestemmelse i Loven om den efter Omstændighederne nødvendige foreløbige Anvendelse af Forebyggelsesmidlet (se herom § 183 Nr. 4). En Anvendelse af Fængsling af denne Grund er naturligvis aldeles ikke udelukket ved Grundloven; derimod vil det stemme med Aanden i Grundlovens Bestemmelser at udelukke i disse Sager Fængsling af andre Grunde.

End isøvrigt Bestemmelserne i dette Kapitel angaar, behøves der ved Reglerne i det første Underafsnit kun en Bemærkning med Hensyn til Undtagelserne i § 167 fra Reglen, at den Sigtede skal møde for den Ret, ved hvilken Sagen er anhängig. Et Undtagelse maa finde Sted under de angaaende Bidner i § 133 Nr. 4 nævnte Omstændigheder, er klart; det er en retlig Nødvendighed. Derimod ere de andre Undtagelser, der gjælde ved Bidner, og som omhandles i § 133 Nr. 1—3, i Reglen uanvendelige paa den Sigtede, Nr. 1 ubetinget, Nr. 2 og 3 under Hovedforhandlingen undtagen i de Sager, hvor Hovedforhandlingen kan finde Sted i den Sigtedes Fraværelse, se § 200 I det Stykke, og hvor derfor saa meget mere en Afhørelse ved en anden Ret maa kunne finde Sted. Udenfor Hovedforhandlingen samt i de sidstnævnte Sager maa derimod Undtagelser kunne finde Sted af de samme Grunde, som for Bidner omtales i § 133 Nr. 2 og 3. Men Undtagelserne maa dog i den Sigtedes Interesse her være betingede af, at han selv ønsker det, eller at han er udebleven.

Ved Bestemmelserne i det andet Underafsnit kan sondres mellem §§ 169—173 særlig om Anhørdelse ifølge Rettens Beslutning, § 174 om Anhørdelse uden Rets-

beslutning, §§ 175—178, der indeholde særlige Regler for enhver Anhørdelse, samt §§ 179—181 om Anhørdelsens Ophør. Forklaringen af Reglerne i §§ 169 og 170 er givet ved det Foregaaende. Her bliver endnu kun at mærke, at § 171 indeholder en ved Forholdets Natur hjemlet Skærpselse af Reglen i § 170 Nr. 2, jfr. Birkt. Lov § 81. §§ 172 og 173 behøve ikke nærmere Forklaring.

§ 174 gives Regler om Anhørdelsesbesøjer uden Rettens Beslutning. Først er her Spørgsmaal om Politiet. Ifølge det almindelige Princip maa dette have Anhørdelsesret dels, hvor Personen gripes paa fersk Gjerning eller friske Spor (thi Personen skal staa til Ansvar strax), dels ellers, naar Dømmet staa færdigt for at forpildes ved Opførelse. Men da selvfølgelig de samme Betingelser maa gjælde som for Rettens Anhørdelse, bliver Reglen, hvad det første Tilfælde angaar, at den, der træffes paa fersk Gjerning, kun kan gripes, naar det enten er en stor Forbrydelse, eller han er en Ubeskjendt, Fremmed eller Bagabønd. Hvad det andet Tilfælde angaar, bør dernæst den almindelige Betingelse, som udtræves ved al Anhørdelse, nemlig at der er Grunde til Mistanke, til Borgernes Betryggelse skærpes paa den Raade, som Paragrafen udtaler. Vel ligger det i Forholdets Natur, at en til faste ydre Kjenndemærker bunden Regel om Mistankens Begyndelse er umulig, og den Ulempe maa man derfor tage med, naar Politiets Ret til at anholde Personer, der ej træffes paa fersk Gjerning, ikke fuldstændig kan undværes. Men Loven viser dog ved Udtrykkene, at der her udvises Forsigtighed, og udvider i Virkeligheden ogsaa praktisk Ansvarets Omraade.

At ogsaa Private kunne anholde for offentlige Forbrydelser, naar den Paagjældende træffes paa fersk Gjerning eller friske Spor med den samme Afstillelse isøvrigt, der gjælder for Politiet, er en anerkjendt Sætning, og ganske stemmende med rigtige, f. Ex. ogsaa ved den subsidiaire Privatanklage gennemførte Principer. Endelig maa under samme Betingelser, det vil altsaa sige, naar Fornærmet er en Fremmed, Ubeskjendt eller Bagabønd,

ved Forbrydelser, der ere privat Paatale under-
gionne, den Angrebnne kunne anholde Fornær-
meren, hvem han træffer paa seest Gjerning.

§§ 175 og 176 indeholde sættes Bestem-
melser om Anholdelsens Overførelse. De
materielle Betingelser i § 176 for en Hus-
ranlagning efter den, der skal anholdes, ere
gaaft stemmende med Principerne i Kapitel
I; thi med disse stemmer det, at der for
Tredjemands Vedkommende ordentligvis kræ-
ves Betingelserne efter § 114, medens Be-
tingelserne efter § 112 ere tilstrækkelige, naar
det er hos den Mistænkte søgt, at Ranlag-
ningen skal ske, og undtagelsesvis (jfr. § 113)
ogsaa, naar det er hos andre Personer. Kun
vilde det, efter det Henly, der alt ved § 170
(jfr. § 174) er taget til Forbrydelsens Stør-
relse, være urimeligt her at tage yderligere
Henly her til Sigeledes ere Betingelserne for
Politiets Besøjtelse til Husranlagning for at
paagribe den Sigtede i Overensstemmelse med
§ 117.

§ 177 gjentager den ved Grundloven
hjemlede Regel, at Enhver, der anholdes, inden
24 Timer, fra Paagribelsen at regne, skal
stilles for Retten, med den selvsforstaalige
Undtagelse, at han forinden løslades. Bliver
en midlertidig Bevogtning nødvendig, bør
denne ske paa temmeligste Raade, og kun, naar
det er nødvendigt, maa den Anholdte hen-
sættes i Lokalet for Baretvægtsfanger. Medens
ellers Politiet ikke er virksomt i Sager, der
ere henlagte til privat Forfolgning, se § 446,
maa det dog, da Anholdelse ikke gaaft kan
udelukkes i disse Sager, for den Anholdtes
Skyld ogsaa her overtage den midlertidige
Bevogtning.

§ 178 udtales den med § 221 3die
Stykke stemmende Regel, at Sagen maa an-
hængiggjøres i det Retssmode, i hvilket den
Anholdte fremstilles, hvis Sagen ikke allerede
svæver for Retten. Her vilde Forholdene da
ofte kunne kunne gjøre Anvendelse af den i §
67 1ste Stykke givne Værnetingsregel nød-
vendig. Den Anholdte skal selvsfølgelig strax
høres om Sigtelsen og Anholdelsen, overens-
stemmende med Reglerne i næste Kapitel.
Det kan af forskjellige Grunde hælde f. Ex.
formeddelt Afstanden, eller naar en Lands-

ret, for hvilken Sagen er anhängig, har
besluttet Anholdelse, men Hovedforhandlingen
ikke er i Gang paa den Tid, da Fremstillin-
gen skal finde Sted, at den Anholdte maa
fremstilles for en Undersøgtelsesdommer, som
ikke har taget Anholdelsesbeslutningen (jfr. §
6 og 60). I sige Tilfælde er det en
Selsfølge, at denne maa være sat i Stand til
at foretage den lovfælede Afhørelse og tage
den Beslutning derefter, der paahviler den af-
hørende Ret, se § 178.

I Overensstemmelse med Grundloven kan
der i de Tilfælde, hvor Fængsling ikke er
udelukket, indtræde en forvarig Forlængelse af
Anholdelsestilstanden udover det Retssmode,
i hvilket den Anholdte blev afhørt. Sigeledes
kan det forekomme, at der med Henly til
en Person, der ikke som anholdt blev frem-
stillet, men frivillig er mødt og er bleven af-
hørt for Retten, findes at være Anholdelsesgrund
tilstede. I dette sidste Tilfælde er selvsfølgelig
Grundlovens Bud om, at den Anholdte skal
stilles for en Dommer, med det Samme fuldføgt,
og hin forvarige Overgang til en endelig
Beslutning kan altsaa her umiddelbart ind-
træde. Hovedgrunden, der hjemler denne
Overgangstilstand, er, at Dommeren ikke sin-
der Mistanken i den Grad bekræftet, at han
strax vil affige Fængslingsskjendelse, men paa
den anden Side heller ikke saaledes afkræftet,
at den Sigtede maa løslades. Men
Grunden kan ogsaa være den, at Fængslingss-
kjendelse ifølge den almindelige Regel i § 184
bør affiges af en anden Ret, og at dette ved
Hjælp af denne Forlængelse af Anholdelses-
tilstanden bliver muligt. Da nemlig den Ret,
ved hvilken Sagen er anhängig, kan afsjøre
det foreliggende Spørgsmaal med større Sik-
kerhed, bør det ogsaa ske, naar det er muligt.
De nærmere Regler om denne Forlængelse
af Anholdelsestilstanden i §§ 179—181 be-
høve ingen Begrundelse.

Reglerne i Kapitlets tredje Underafsnit
falde i 2 Hovedgrupper, nemlig §§ 182—
189 om Fængsling og §§ 190—196 om
Forholdsregler, der træde i Stedet for Fængsling.

Reglerne i §§ 182 og 183 ere begrundede i det Foregaaende, og ved §§ 184—
187 findes intet Særligt at bemærke. Hvad

Behandlingen i Borekretsfængslet angaar, udtaler § 188 i Begyndelsen den almindelige, naturlige Grundfættning om de Indskrænkninger for den Sigtede, der begyndes ved Fængslingen, nemlig dels saadanne, som Djemedet træder, dels saadanne, der ere nødvendige til Opretholdelse af Fængselsordenen. Ved denne almindelige Udtalelse bliver det tyffe Udloft staaende, idet den nærmere Detail henvises til administrative Bestemmelser. Det maa nu erkjendes for rigtig, at den største Del af de Bestemmelser, der nærmere udføre hin almindelige Grundfættning, ikke ere naturlig Gjenstand for Lov, hvorom et Gjennemsyn af det nu gjældende Reglement af 7de Maj 1846 let vil overbevise. Dog har Udloftet ikke ment at kunne indskrænke Lovens Regel om dette Forhold til Udtalelsen af det almindelige Princip alene; ej heller er dette det sædvanlige i fremmede Love. Disse Regler bør for den Fængsels Styld staaes fast i Loven som Grænse for Anordningsmyndigheden. Til dels forandre disse den gjældende Ret til Gunst for den Sigtede, tilbøls ere de Tilleg, som trædes af den nye Procesordning. Under Nr 1 og 2 afgjøres saaledes Spørgsmaal, der fremkomme ved Adskillelsen mellem Dommer og Politimester. Den sidste har vel Bestyrelsen af Arresthuset, se Udloft til Lov om Domsmagtens Ordning m. m. § 106; men Afgjørelsen af de Sangens mundtlige og skriftlige Samkom vedrørende Spørgsmaal maa naturlig tilfalde Dommeren. Søvrigt ere Bestemmelserne i § 188 Nr. 1 og 2 i Realiteten ogsaa lempeligere for den Sigtede, end nu er Tilfældet, hvilket særlig med Hensyn til Forsvareren ligefrem følger af tidligere givne Bestemmelser. Under Nr. 3 udtales en allerede nu hjemlet Regel; men Slutningen af Nummeret indeholder ligesom Nr. 4 Forandringer, som Humanitet og Udloftets hele Aand træder. Reglen under Nr. 5 er vel selvfølgelig, men man har dog ogsaa andetsteds fundet Opfordring til særlig at udtale den, se würtb. Lov § 110. Hvad § 189 angaar, gjør Paragraphen en naturlig Adskillelse mellem Fængslingens Vortfald som Følge af Omstændigheder, der gjøre det til umiddelbar Pligt for Retten strax at iværksætte Lovslutningen, og

dens Ophævelse ved en ny, selvstændig Afgjørelse af Retten. Den særlig til Fængsling i Genhold til § 183 Nr. 3 sigtende Bestemmelse er tidligere begrænset. At der i Stedet for Fængsling bør indtræde andre lempeligere Forholdsregler, naar disse under de givne Forhold maa antages at være tilstrækkelige til Djemedets Opnaelse, er en i Forholdets Natur og den gjældende Retts Grundfættninger, jfr. navnlig Grundlovens Bestemmelse om Lovslutelse mod Sikkerhed, hjemlet Sætning. Regler herom findes i Udloftets §§ 190—196. En Række af saadanne Forholdsregler, der kunne træde i Stedet for Fængsling, opregner § 190. Særlig bemærkes, at denne Paragraph første Stykke med nogle i Forholdets Natur og den senere Lovgivning grundede Lemper optager en allerede i den gjældende Ret hjemlet Regel, se Pl. 11te Maj 1810. Udførlige Regler indeholde dernæst §§ 191—194 særlig om Lovslutelse med Sikkerhedsstillelse. Det bemærkes herved, at det fører til Vilkaarligheder at træffe Bestemmelser, der gaa ud paa, at ved Forbrydelser af en vis Størrelse skal Sikkerhedsstillelse ubetinget tilfædes eller omvendt være udelukket, og ligeledes i Loven at fastsætte bestemte Beløb af Sikkerhedsstillelsen for visse Klasser af Forbrydelser eller Personer. Heller ikke kan det antages, at Djemedet at fremme en saa vidtstrakt Anvendelse af denne Forholdsregel, som Forholdene tilfædes, vil fremmes bedre ved sige vilkaarlige Regler end uden dem, jfr. ogsaa Motiverne til det tyffe Udloft. §§ 191 og 192 indeholde derfor ingen saadanne Regler og fastsætte overhovedet kun, hvad Forholdets Natur og en liberal Betragtning tilfiger. Med Hensyn til § 193 bemærkes særlig, at det selvfølgelig er af større Bigtighed at faae fat paa den Sigtede end at beholde det i og for sig forbrudte Beløb. Derfor bør det stilles den Sigtede eller de Personer, der ere gaaede i Vorgen for ham, i Udfigt, at der er Mulighed for at opnaa fritagelse for Beløbet Forbrydelse, naar de senere, inden en vis Frist, tydbestgjer deres Forpligtelse, se § 193 2det Stykke. Reglerne i §§ 194—196 behøve ikke nærmere Forklaring; de særlige Tilfælde, som § 195 2det

Stykke navner, hvor en sikkerhed ophører at hæfte, ere hjemlede ved Forholdets Natur.

I Kapitlets 4de Underafsnit er § 200 Hovedbestemmelsen. Den i Paragrafens første Stykke indeholdte Regel, at her i den Sigtedes Fraværelse ordenligvis ingen Hovedforhandling kan finde Sted og følgelig ingen Dom gaa (Udelukkelse af Kontumacialproces i Straffesager), er endnu kun ublagelstedsvis anerkendt i Lovene (Baben, Bilitzenberg), men nu optaget i det tyffe Udskift*) se dettes §§ 193—199 og §§ 273—283. At der til Grund for den hidtil i Almindelighed fulgte Ordning ikke ligger noget klart Princip, indlyser af den store Righed af forskellige Former, som dels de forskellige Love, dels de enkelte Love med Hensyn til forskellige Klasser af Sager indeholde. Forskellighederne vise sig navnlig dels med Hensyn til det Spørgsmaal, om Hovedforhandlingen skal være den regelmæssige eller en afbrudt, under hvilken sidste Forudsætning der atter viser sig en Række Gradationer, dels med Hensyn til Dommens Betydning, om denne skal være blot foreløbig, saa at den ubestemt taber sin Kraft ved den Sigtedes Tilstedekomst, en Ordning, hvorved Dommen mister al virkelig Betydning og som derfor ogsaa mest nærmer sig til den her foreslaaede, — eller endelig, i hvilket Fald der atter er stor Forskel med Hensyn til Ordningen af Retsmidlerne, idet disse snart kun ere de sædvanlige, snart forøgede med andre, saasom en Udgang til Genoptagelse af Sagen enten blot paa Grund af en motiveret eller endog paa Grund af en ikke-motiveret Indsigelse o. s. v. Hvad den principielle Betragtning angaar, kan man fra to højt forskellige Standpunkter komme til en Kontumacialproces, nemlig dels ifølge den rene Inquisitionsprocedens Princip, dels ifølge det i Civilprocessen gældende Rættighedsprincip; men derimod maa en konsekvent Gjennemførelse af Anklageprincippet føre til dens Udelukkelse. I Inquisitionsprocedensen kan nemlig vel den Sigtedes Fraværelse

lægge faktiskke Hindringer ibøjen for Gjennemførelsen af Sagen. Men forsaavidt Udsædte ikke kunne nægtes at være tænkelige, hvor Dommeren ved sin — af Partens Virksomhed uafhængige — Undersøgelse af Sagen kan komme til en sikker Overbevisning om den Sigtedes Skyld, uagtet han har maattet undvære det i Inquisitionsprocedensen bedste Sandhedsundersøgningsmiddel, nemlig den Sigtedes Forklaring under et inkvisitorisk Forhør, er en Paadømmelse af Sagen i den Sigtedes Fraværelse her ingen retlig Umulighed. Der er ingen absolut Uforenelighed mellem Kontumacialdom og Inquisitionsprincippet. Paa den anden Side vil Civilprocessens Princip overført paa Straffesager selvfølgelig berettiget til at lade samme Virkninger indtræde af Udelukkelsen som af et Afkald paa Forhør. Men da nu Inquisitionsprincippet ikke skal være det for den nye Proces tilgrundlæggende, og da der i Straffesager ikke kan være Spørgsmaal om et retsghældigt Afkald paa Forhør eller om en Straffedom, bygget paa den Sigtedes Indvigelser i at behandles som Skyldig, kan Opdragelsen af en Kontumacialproces i den reformerede Proces ikke forhares ved nogen af disse Betragtninger. I den mundtlige Anklageproces maa det siges, at den Sigtedes Nærværelse er en retlig Nødvendighed. Thi da Sandhedens Oplysning her ventes af Parternes Samvirken med og for Retten og med hinanden indbyrdes, saa kan intet Bevis efter denne anerkendes for tilstrækkeligt til at bygge en Dom paa, ved hvilken ikke begge Parter have været medvirkende. Om end Dommeren kan søle sig overbevist ved de af Anklageren fremsførte Beviser og Anbringender og vanskeligt kan forestille sig, at denne Overbevisning kan roffes ved noget Forebringende af den Sigtede, saa maa det dog efter Processens Organisation siges, at Grundlaget for Afgjørelsen er retlig utilstrækkeligt. Dommeren har kun hørt den ene Part, ikke ogsaa den anden, hvis Medvirkning Loven erklærer for ligesaa væsentlig. Derfor kan den mundtlige Anklageproces ikke uden Krænkelse af sine Grundprinciper føres til Ende, saa længe den Anklagede ikke personlig er mødt for Retten.

Det næste Spørgsmaal er, om der er Hen-

*) Rigtigheden af denne Regel er navnlig Meeren bragt til Klarhed i et Brev af Hugo Meyer: Das Strafverfahren gegen Abwesende (1868).

sigtmæssigbedømmelse, som kunne begrunde en Tilfidsfølelse af den principriktige Løsning. Man vil nu ikke kunne henvise til, at den offentlige Sifferhed og Retshjælp ved store, opsigtsvækkende Forbrydelser kan kræve en Dom, om endog paa mangelfuldt Grundlag; thi dette er Betragtninger, der, som Motiverne til det tykke Udskift bemærke, høre til forlængst opgivne Opfattelser af Straffens Væsen og Formaal, og som minde om Ruldbrydelsen af Straf in alligie.*) Den offentlig forkyndte Anklage (se § 102 1ste Stykke) i Forbindelse med de mod den Sigtede besluttede Vangsforbudsregler vilde i al Fald lige saa godt og bedre fyldestgjøre i denne Henseende end navnlig en foreløbig Dom, der dog ingen virkelig Dom er. Rigtigere er Hensynet til, at Beviset kan sættes i Bæret; men dette fører ikke til, at en Kontumacialforhandling bør finde Sted, men kun til at anerkende, at de Beviser, der kunne frejgtes at gaa tabt, maa kunne føres for at bevares (in perpetuum rei memoriam) paa lignende Maade, som ogsaa andre Grunde kunne nødvendiggjøre en Anticipation af Bevisets Hærelse allerede under Forundersøgelsen, og at dette maa kunne ske uden den Sigtedes Nærværelse, hvis ellers Djævelen vilde forspilke, se herom § 200. Dermed fyldestgøres dette Hensyn saa fuldstændig, som det overhovedet er muligt; thi selv om Dom gik, vilde Sagen dog ikke stille sig anderledes, hvis man, hvad der i al Fald bør ske, indrømmer en særlig Afgang til Gjenoptagelse mod en saadan Dom. Under den nye Forhandling maa dog Beviserne frem paany, og det saa umiddelbart om muligt. At endelig Reglen kan medføre nogen Vidtsøstighed (Nødvendighed af Udskiftelse; se § 280) og gjøre Processen besværligere for den Sigtede, er et Hensyn, der i betydelige Straffesager ikke kan komme i Be-

trægtning. Derimod kan dette Hensyn bevirke en Undtagelse fra Reglen ved mindre betydelige Straffesager, saaledes som § 200 2det Stykke har anerkendt (jfr. ogsaa det tykke Udskift §§ 195 og 196). Men det er netop Hovedforskjellen mellem Udsættels Regler og den hidtil almindelige Ordning, at denne sidste ikke blot ved ubetydelige Straffesager, men endog ved alle eller en stor Del af betydelige Straffesager anerkender en Kontumacialdom, der ikke er blot provisorisk, men definitiv, om end i Reglen paa en særegen Maade ansægtelig.

Med Hensyn til Reglens Gjennemførelse i det Entelte bemærkes først, at den ikke har Hensyn til den Anklages forudgaaende Underfølgelse. En Forundersøgelse kan altsaa føres til Ende, uagtet den Sigtede ikke kan stilles tilfæde, og Skont saaledes den Afhørelse ikke kan finde Sted, som er foreskrevet under Forundersøgelsen, naar han ikke har unddraget sig Forfølgning. At dette maa være saa og efter Forundersøgelsens Grund og Karakter kan være saa, uden at gjøre Brud paa noget procesuelt Grundprincip, kan ikke være tvivlsomt. Har han ikke undraget sig Forfølgning, behøver hans Afhørelse dog ikke nødvendigvis at ske for den Underfølgelsesdommer, som leder Forundersøgelsen, jfr. § 167. Fremdeles er der heller Intet til Hinder for, at den imod den Sigtede rejste Anklage af den dommende Ret kan henvises til Hovedforhandling, jfr. § 261, selv om det paa dette Tidspunkt vides, at den Sigtede har unddraget sig Forfølgning, idet f. Ex. hans Opholdssted ikke kendes, eller han opholder sig i Udlandet, og man ikke kan blive ham nærtlig. Derimod bør i saadant Fald ingen Berømmelse af Hovedforhandling finde Sted. Indtræder senere den Dødsfaldighed, som hindrer Sagens Fortsættelse, maa Hovedforhandlingen udsættes paa ubestemt Tid. Kan den under Hovedforhandlingen Udeblevne derimod stilles tilfæde, maa der sørges derfor efter de i det foregaaende fremstillede Regler (jfr. § 280).

I de Sager, hvor det undtagelsesvis anerkendes, at Paakendelse kan finde Sted, uden at en Hovedforhandling, ved hvilken den Sigtede var nærværende, gik forud, bliver det et yderligere Spørgsmaal, paa hvilket Grundlag

*) Om en egentlig Straffuldbrydelse mod den fremværende kan der kun undtagelsesvis være Tale, hos os jo ikke engang ved Besættelse, derimod vel, naar Straffen bestaar i Forbrydelse af Retshjælp. Men den praktiske Læring træder her ikke Dom (jfr. § 261 2de Stykke), hvilken jo saa og maatte være mere end foreløbig, ja end ikke maatte kunne angribes med Andet end de saadanne Retsmidler.

her Dommen skal sættes. Reglerne herom høre imidlertid til det Særlige ved disse Sagers Behandling, og findes derfor paa andet Sted, se §§ 366 og 451. For Sammenhængens Skyld skal Forklaringen af disse Regler dog gives her. Det civilprocessuelle Princip for Virkningen af den Sigtebes Udbleivelse er uforeneligt med enhver, endog nok saa ubetydelig Straffeflags Næsen. Det maa altid komme an paa Dommerens Overbetragtning om den Sigtebes Skyld. Men dermed er det ikke i Strid, at det opstilles som Reglen, at den Sigtede anses som den, der har vedgaaet Brøden, medens det dog bliver Dommeren forbeholdt efter Omstændighederne at anordne en Bevisførelse, ligesom det ogsaa altid maa være Dommerens Ret, naar han finder det fornødent, at kræve den Sigtebes personlige Nærværelse (§ 169), eller i al Fald, hvis det er nok, og den Sigtebes personlige Nærværelse vilde være til særlig Bøvær for denne, at lade ham afhøre hvor han boer (§ 167). Særligt sees det, at Udfæstels § 200 2det Stykke ikke blot hjemler Mulighed af Paakjendelse, naar den Sigtede udblever, men kunde staves tilfælde, men ogsaa, hvor han ikke kan staves tilfælde. Det nye tykke Udfæstelse anerkjender vel det Første, men ej det Sidste, med den Bemærkning, at der i stige ringe Sager allermindst kan være Trang til en Konsumacialproces. I offentlige Sager er det imidlertid en Sælsølg, at Politimesteren netop af denne Grund ikke let vil kræve Paadømmelse, og Afgjørelsen i den Henseende kan vistnok overlades ham. Den Private bør Afgangen ikke herovers til at faae en Dom, der f. Ex. i Injuriesager med Hensyn til Mortifikation kan have Betydning for ham. Som en særegen Bestemmelse, der staar i Forbindelse med Reglen i § 200 2det Stykke, mærkes endnu § 438.

Mange Love og navnlig de Love, der afstæffe Konsumacialdommen, og saaledes ogsaa det tykke Udfæstelse, hjemle Beslaglæggelse af den Persons Formue, der undrager sig Forfølgning, som et Tvangsmiddel mod ham, og uagtet Meper (L. c. S. 346) erklærer sig imod dette Institut, turde der dog være overvejende Grund til heri at følge de fremmede

Love, jfr. ogsaa Loven af 6te Marts 1869 § 13. Men som en særdeles indgribende og haard Forholdsregel bør den, som i Hvertallet af Lovene, indskrænkes til betydeligere Straffesager, altsaa Landbretsager, og kun kunne anvendes, naar Henvisning til Hovedforhandling har fundet Sted, og iverigt under betryggende Betingelser, jfr. hermed § 48 (offentlig Forsværes Bestikkelse) se § 197. Nærmere Bestemmelser om denne Forholdsregels Virkninger og Dphør give §§ 198 og 199, hvorved blot mærkes, at den efter Viemedet (den skal ikke være Konfiskation) ikke bør medføre Hindring for sidste Billiebestemmelser, jfr. det tykke Udfæstelse § 281. Med Reglen i § 199 Nr. 3 jernføres § 270.

Kap. V.

Om Afhørelse af den Sigtede og af en privat Anklager.

I den moderne Straffeprocess er det, som det i Motiverne til det tykke Udfæstelse bemærkes, „en selvsforstaaelig Grundsetning, at Tvangsmidler, der gaa ud paa at nøde en Sigtede til en Erklæring, ere utiladelige. Foraaadtil den Sigtede under Afhørelsen tilstaa eller fremkommer med enkelte sandhedsfro Udfagn, er selvsølgelig dette, som et frivilligt ydet Bidrag til Sandhedens Dphlysning, ogsaa i den moderne Process af største Værd; men det kan ikke fordrø, at den Sigtede mod sin Billie skal bidrage til Bevisførelsen imod sig. Derved udelukkes ogsaa enhver middelbar Tvang, som tilstygter at fremskaffe usfrivillige Aabenbareelser, navnlig ogsaa Forelæggelse af Spørgsmaal, hvis Rækkevidde og Sammenhæng med Anklagebeviserne han ikke overstuer.“

Hertil skal endnu Følgende føjes. I Intubstitutionsprocessen, der ikke anerkjender den Sigtede som Part, men paalægger Dommeren at søge Sandheden oplyst ved de Rilder, der foreligger, gjælder som Princip, at det paahviler den Sigtede som en Retstyg, hvis Rylbestygrelse i og for sig maa kunne frentvinges, at give sandhedsfro Forklaringer. Naar